

Маруф Фетаховић

КУЋА ТА НЕДОМНА

Љубислав Милићевић: »ВУЧЈА КУЋА«, библиотека »Савремена поезија«, Одзиви, Бијело Поље, 1982. године

Црногорски песник Љубислав Милићевић, после десетак књига стихова објављених у раздобљу од 1956-1979. г. огласио се недавно најновијом збирком песама »Вучја кућа«. Књига је успешно промовисана на запаженим књижевним вечерима у Бијелом Пољу и Пријепољу. Она у нашем савременом књижевном тренутку, уз низ несумњиво вредних песничких остварења других аутора, бележи потврду оних ставова према којима књижевна реч у тзв. провинцији израста у својим дометима скраћујући растојање које је дели од књижевних центара, у којима она има далеко више простора и где се уз много више одјека чује.

»Вучја кућа« је несвакидашња песничка збирка у којој песник, у ово наше време оптерећено потрошачком психологијом, трком за материјалним добрима и ауторитетом тренутних интереса и интересовања, инспирацију налази у неким исконским траговима суровости битка. Он залази у просторе у којима открива скривено лице једне невидљиве животне опорости, ролности и горчине. Сагледавајући их изблиза, песник настоји да своје казивање оствари што непосредније и уметнички што сугестивније доследно се држећи јединственог виорисног угла посматрања. Његов унутрашњи глас на-

днесен је над смислом есенцијалних сукобљености у оквиру једног вучјим ветром опасаног света:

*„Распоређен за даљину
Пресвлачи се под облаком
Вучји вјетар разјарени
Президаће наше кости“*

(Вучји вјетар)

Оно што у том песнички виђеном, доживљеном и стиховима повереном свету Милићевић открива ни у ком случају га не оставља равнодушним, напротив, у песмама ове збирке, у њиховом ширем контексту, пулсира песников захтев за светом топлине, дозив једног надилажења и премошћења свега вучјег завереног у нама и над нама. Песникова позиција гласи се у немиру настањеном у дубљим слојевима песме, у ненаглашеним поентама, контрастивној симболици или у сугестивној асоцијативности:

*„Вучја кућа градобитна
На бедеме насукана
Насред поља стијешњена
Ни празником не грличи.“*

(Вучја кућа)

Збирка садржи два неједнака дела, од којих је први знатно обимнији, мотивски обухватнији, вишегласјем поетске визије богатији, док је други њен део мотивски суженији, једногласнији, али и лирским сензибилитетом треперавији. Првим делом збирке песник нас суочава са мозаички заокруженим сенама вучјости. Свака песма представља одређени детаљ у којем песник тананим нитима поетског исказа разоткрива агресивне просторе таме. У том погледу илустративни су стихови попут оних из песме »Ноћ«:

*Своје сове покреће
Црне змије размили
Вунодлане испрати
Ноћ вучија ранљаста
Закључана изнутра
Изван себе сметнута.*

Све је у тој колотечини скришене суштине света појавности изнутра обележено законом неке исконске спреге потмулог шкрвута, следе отиснутости, невидљиво присутно у својој елементарности казује ова поезија:

*„Ће га нико не сипе
Вучје сјеме прогледа
Усправи се и пласти
Од цвијета до зрна“*

(Сјеме)

У другом циклусу песама ове збирке Милићевић се окреће новом тематском кругу не мењајући основни аспект посматрања и залазећи у незаобилазне стране рурности једног у временском помаку потиснутог света. Тај свет је именован насловом »Очеве ствари«. Обавијене муклом, очеве ствари леже растурене уз кућу крај ње или у њој самој. Међу осталима, ту су брадва / »упрњела од бес-послице«, рало / »расушено и празно«, дрљача рбом опкочена /, косијер /»Погурен мало ко млад месец Српасто за-

турен и наг /, дула /»пет лета засужњена«. Песник их види притиснуте латинском одбачености, али и као затомљиваче вапаја за недоиграном животном игром. Тако умерено из пређашње јаве, настављају оне своје истрајавање затурене у прикрајку и двоструко угрожене: изнутра својим невидљивим расапом, споља неумитним времегазом у којем је печат смрти завршна извесност.

Предметни свет ствари и имагинативни свет песничке визије света и живота јединствено се испољавају у међусобном прожимању у овом другом делу збирке. Као у каквом латаричном сну у овим песмама ствари пред нама дишу, осећају, зборе или немјују заробљене у својој отурености. На крају овог циклуса песник се инспирише најличнијом међу очевим стварима — очевим личном картом. Тиме се два циклуса збирке спајају у целину на чијем крају је ова песма:

*Најочуванија очева ствар
Која не памти ниједан хотел
Ни једну рацију
Ни идентификовање
Само још да је урашим.*

*Није му ни требала
Одаје 18 март 1900
И фотос и број
И отисан очевог најипрста
Само још да је урашим.*

(Лична карта)

Песничко казивање у овој књизи Милићевић заснива на једноставности саопштавања наративног лирског субјекта песме, упрошћеној синтагматској структури стиха, оригиналном и функционалном коришћењу народне лексике. Ритмичком страном стихови подсећају на неке елементе народних брзалица, што је уз поменуће елементе песничког изразица Љубислава Милићевића у овој књизи, адекватан избор условљен предметом поетске инспирације.